

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених**

**«Проблеми та перспективи
забезпечення цивільного захисту»**

Черкаси – 2026

УДК 614.8; 614.84; 614.83; 623.26; 504.05; 504.06; 351.861; 623.45

Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Черкаси: НУЦЗ України, 2026. 611 с. Матеріали опубліковано українською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції молодих учених на базі Національного університету цивільного захисту України. Розглянуто аспекти вдосконалення цивільного захисту держави.

У публікаціях висвітлено широкий спектр актуальних питань, що стосуються сучасних стратегій профілактики надзвичайних ситуацій, інноваційних методів гасіння пожеж та оптимізації управління оперативно-рятувальними підрозділами. Значну увагу приділено розробленню та впровадженню безпілотних систем, робототехніки, автоматичних систем безпеки, а також питанням радіаційного, хімічного захисту та протимінної діяльності. Автори аналізують екологічні аспекти техногенної безпеки, психологічні особливості роботи в екстремальних умовах та сучасні підходи до публічного управління у сфері цивільного захисту.

Матеріали призначені для інженерно-технічних працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій, науково-педагогічного складу, ад'юнктів, слухачів, студентів та курсантів закладів вищої освіти України та інших країн світу.

*Рекомендовано до друку засіданням
науково-інноваційного центру
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 30 від 30 березня 2026 року)*

*Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому
доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією
у Національному університеті цивільного захисту України
(протокол № 3 від 18 березня 2026 року)*

СКЛАД ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

ТОЛОК

Ігор

ректор Національного університету цивільного захисту України, кандидат педагогічних наук, доцент, лауреат Державної премії України в галузі освіти, Заслужений працівник освіти України, генерал-майор

Заступник голови:

РИБКА

Євгеній

проректор з наукової роботи Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор, полковник служби цивільного захисту

Члени

оргкомітету:

БЛИК

Сергій

завідувач кафедри металевих і дерев'яних конструкцій Київського національного університету будівництва і архітектури, доктор технічних наук, професор

БОГУРСЬКИЙ

Юрій

начальник Управління освіти, науки та спорту Державної служби України з надзвичайних ситуацій, полковник служби цивільного захисту

ГОЛОДНОВ

Олександр

професор кафедри комп'ютерних технологій будівництва Державного університету «Київський авіаційний інститут», доктор технічних наук, професор

ГРЕЦЬКИЙ

Денис

декан факультету технологій, будівництва та раціонального природокористування Черкаського державного технологічного університету, кандидат технічних наук, доцент

ДЖУЛАЙ

Олександр

перший проректор з навчальної роботи Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту

КОЛЄНОВ

Олександр

начальник навчально-наукового інституту оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління, доцент, полковник служби цивільного захисту

КЕРДИВАР

Валентин

начальник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології навчально-наукового інституту оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, доктор філософії (PhD), майор служби цивільного захисту

КОРНІЄНКО

Максим

МЕЛЬНИК

Валентин

проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції
начальник навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту

ПЕТРУК

Василь

директор Інституту екологічної безпеки та моніторингу довкілля Вінницького національного технічного університету, доктор технічних наук, професор, Заслужений природоохоронець України

СИМАХОВА

Анастасія

голова Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України, доктор економічних наук, професор

СУР'ЯНІНОВ Микола	завідувач кафедри будівельної механіки Одеської державної академії будівництва та архітектури, доктор технічних наук, професор
ТАРАСОВ Сергій	начальник навчально-наукового інституту інженерної та спеціальної підготовки Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління, доцент, підполковник служби цивільного захисту
ЮРЧЕНКО Валентина	професор кафедри інженерної екології міст Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, доктор технічних наук, професор
ЯВОРСЬКА Олена	директор навчально-наукового інституту природокористування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор технічних наук, професор
CHEN Jenq-Renn	Doctor of Philosophy Professor National Kaohsiung University of Science and Technology (Taiwan)
REICH Wolfgang	Karl-Heinz Director of the Joint Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Defence Centre of Excellence (Czech Republic)
ROTHBACHER Dieter	Managing Director CBRN Protection GmbH (Austria)
TEЛАК Oksana	University Professor, Head of the Department of State Sciences and Security, Faculty of Civil Safety, The Fire University, DSc, (Poland)
ZOLTÁN Rajnai	Dean of the Bánki Donát Faculty of Mechanical and Safety Engineering, Óbuda University, DSc, Professor (Hungary)

**Відповідальний
секретар:**

МЕЛЕЖИК Роман	науковий співробітник Національного університету цивільного захисту України, доктор філософії (PhD), підполковник служби цивільного захисту
------------------	---

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ КОЛІЗІЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ СИСТЕМ РАНЬОГО ВИЯВЛЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Великий І.А., студент, НУЦЗ України
НК – Мотрічук Р.Б., PhD, НУЦЗ України
НК – Іщенко І.І., викладач, НУЦЗ України

Ефективність реагування на техногенні аварії прямо залежить від швидкості отримання інформації. Для об'єктів підвищеної небезпеки (ОПН) обов'язковим є влаштування автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення (далі – СРВНСО). Проте в умовах дії правового режиму воєнного стану виникла парадоксальна ситуація: значна кількість таких систем фізично змонтована на підприємствах, але юридично не введена в експлуатацію. Це створює зону «безвідповідальності», що потребує негайного науково-правового аналізу.

Згідно з чинним законодавством, процес створення СРВНСО завершується підписанням Акту приймання системи в експлуатацію державною комісією. Аналіз наглядової діяльності показує, що керівники підприємств масово використовують воєнний стан як форс-мажорну обставину для затягування процедури введення систем в експлуатацію. Головна небезпека такої ситуації полягає в юридичній колізії. У випадку аварії (наприклад, витоку аміаку або хлору), якщо система не спрацювала або не передала сигнал, власник об'єкта має юридичне алібі: «Система офіційно не введена в експлуатацію, вона знаходиться на стадії налаштування». Це унеможливорює притягнення винних до відповідальності за статтею про порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах у повному обсязі. Більше того, не введена в експлуатацію система часто не обслуговується регламентно (ТО-1, ТО-2), оскільки договір на технічне обслуговування укладається зазвичай після підписання акту приймання. В результаті дорогі сенсори та контролери виходять з ладу через забруднення або перепади напруги вже через 6-8 місяців після монтажу.

Для усунення цього недоліку пропонується внести зміни до нормативно-правових актів, що регулюють питання техногенної безпеки на період воєнного стану:

1. Запровадження «Декларативного принципу»: Вважати СРВНСО діючою з моменту підписання акту про закінчення монтажних робіт. Відповідальність за її працездатність повинна покладатися на власника об'єкта автоматично, без очікування фінальної комісії.
2. Статус «Тимчасової експлуатації»: Законодавчо закріпити обов'язок укладання договорів на технічне обслуговування систем одразу після їх монтажу, незалежно від наявності акту державної комісії. Це гарантує технічну справність обладнання.
3. Інтеграція в систему цивільного захисту: Зобов'язати підключати навіть не введені офіційно в експлуатацію системи до пультів централізованого моніторингу ДСНС з поміткою «Тестовий режим», що дозволить диспетчерам бачити реальну картину, незважаючи на бюрократичний статус об'єкта.

Існуюча практика «відкладеного введення в експлуатацію» систем безпеки є неприпустимою в умовах підвищених ризиків воєнного часу. Необхідний перехід від формального підходу (наявність папірця) до фактичного забезпечення безпеки (реальна працездатність системи), що має бути закріплено на законодавчому рівні.

Васюта Д.О., Мельник А.В. Антивірусні системи моніторингу безпеки критичної інфраструктури з використанням штучного інтелекту.....	289
Васюта Д.О., Мельник А.В. Автоматичні системи моніторингу безпеки критичної інфраструктури.....	290
Великий І.А., Костирка О.В. Автоматичний моніторинг параметрів середовища у системах цивільного захисту.....	291
Великий І.А., Мотрічук Р.Б., Іщенко І.І. Нормативно-правові колізії експлуатації систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій в умовах воєнного стану.....	292
Воропай Т.В., П'ятков М.С. Системи комп'ютерного зору для виявлення пішоходів у темну пору доби на нерегульованих переходах.....	293
Гайдай О.І., Тирсін О.Р. Аналіз пожежної небезпеки автоматичного вводу резервного живлення в умовах воєнного стану в Україні.....	294
Герасимчук А.Ю., Хлевной О.В. Розробка програмного застосунку для прогнозування рівня втоми користувачів протезів нижніх кінцівок із використанням Python.....	295
Гладун А.С., Тирсін О.Р. Сучасні автоматичні системи захисту електроустановок та їх роль у забезпеченні пожежної безпеки.....	296
Годлевський Є.О., Олійник В.В. Визначання теплового випромінювання від пожежі розливу горючої рідини.....	297
Голуб Р.В., Дурсєв В.О. Модель чутливого елемента пожежного сповіщувача з термопарою в діапазоні 20-100 °С.....	298
Гончарук М.В., Усачов Д.В. Акустична ідентифікація типів БпЛА на основі аналізу амплітудно-частотних характеристик сигналів.....	299
Горбатюк Р.Д., Савченко В.В., Кальченко Я.Ю. Аналіз методів захисту об'єктів електропостачання від обстрілів.....	300
Горбатюк Р.Д., Степаненко В.О. Моделювання сценаріїв розвитку пожеж з використанням комп'ютерних технологій.....	301
Грінєвич М.А., Соколовська С.С., Гула В.В. Вразливості протоколів IoT-пристроїв у домашніх системах безпеки.....	302
Гулковський Н.М., Пилипенко В.М. Використання Qr-технологій для оптимізації евакуаційних заходів у будівлях з масовим перебуванням людей.....	303
Демент Д.М., Мельник О.Г. 3D-моделювання в підрозділах ДСНС України: інноваційний шлях до ефективності та безпеки.....	304
Долинська М.Ю., Козельська С.А., Мітюк Л.О. Використання автоматизованих систем моніторингу для забезпечення техногенної безпеки поліграфічних підприємств.....	305
Дубченко Б.С., Мурін М.М. Визначення геометричних параметрів пожежних водоймищ систем водяного пожежогасіння за умови мінімальної вартості.....	306